

26 d'octubre de 2023

Seguiment d'indicadors

Innovació i Tecnologia
per la transformació social

Introducció

Hola, avui som aquí per fer una sessió sobre **Política de coneixement de dades**. Agraieixo molt la vostra presència. Avui ens centrarem en un tema que és fonamental per a qualsevol entitat, especialment per a les que formen part de l'economia social i solidària.

Objectius de la Sessió:

- **Entendre la Importància dels Indicadors:** Després d'aquesta sessió, s'hauria de tenir clara de per què els indicadors són crucials per a la presa de decisions i l'avaluació d'impacte.
- **Aprendre sobre Tipus d'Indicadors:** Volem que tothom surti amb un coneixement sòlid dels diferents tipus d'indicadors i de com s'utilitzen en diferents contextos.
- **Dominar la Selecció i el Disseny d'Indicadors:** Un altre objectiu és guiar-vos en el procés de selecció i disseny d'indicadors que siguin més rellevants per a la vostra entitat.
- **Conèixer Diverses Eines i Mètodes de Seguiment:** Introduïrem algunes eines i plataformes que poden ser útils per al seguiment d'indicadors, així com els seus avantatges i desavantatges.

Innovació i Tecnologia
per la transformació social

Conceptes bàsics

- **Definició d'Indicadors:** Un indicador és una variable mesurable que ajuda a quantificar i avaluar el rendiment o impacte d'una activitat o projecte.
- **Tipus d'Indicadors:**
 - **Indicadors de Procés:** Mesuren l'eficàcia dels processos interns.
 - **Indicadors de Resultat:** Mesuren l'èxit o el fracàs d'un projecte o activitat.
 - **Indicadors d'Impacte:** Mesuren el canvi a llarg termini que s'ha produït com a conseqüència directa o indirecta d'un projecte.
- **Importància dels Indicadors:**
 - Els indicadors ajuden a establir objectius clars i mesurables.
 - Permeten un seguiment més efectiu i ajuden en la presa de decisions informades.

- **Presa de Decisions:** El seguiment regular d'indicadors facilita la presa de decisions basada en dades i no en intuïcions.
- **Avaluació d'Impacte:** Els indicadors són essencials per mesurar l'impacte real d'un projecte o iniciativa, permetent ajustaments i millores en el disseny i la implementació.
- **Identificació de Problemes i Oportunitats:** El seguiment d'indicadors ajuda a identificar àrees d'oportunitat i problemàtiques en temps real, permetent una resposta més àgil.
- **Rendició de Comptes:** Els indicadors també són una eina clau per a la transparència i la rendició de comptes davant la junta directiva, finançadors o la ciutadania implicada.

Innovació i Tecnologia
per la transformació social

Selecció i disseny d'indicadors

- **Alineament amb Objectius:** És molt important escollir indicadors que estiguin alineats amb els objectius generals del projecte o de l'entitat.
- **Factibilitat de Mesura:** Els indicadors seleccionats han de ser fàcilment mesurables, evitant complexitats innecessàries que poden complicar el seguiment.
- **Sensibilitat i Especificitat:** És important seleccionar indicadors que siguin sensibles als canvis i específics en el que mesuren, per evitar interpretacions errònies.
- **Revisió i Ajustament:** La selecció d'indicadors no és un procés estàtic. És vital revisar i ajustar-los segons l'evolució del projecte o les necessitats de l'entitat.

- **Identificació de Necessitats:** Abans de dissenyar indicadors, és fonamental identificar les necessitats d'informació específiques que s'han de cobrir.
- **Desenvolupament de Mètriques:** Proporcionar una guia pas a pas per crear mètriques que permetin mesurar els indicadors de manera efectiva.
- **Validació:** Destacar la importància de validar els indicadors dissenyats amb dades de prova o consultes amb experts per assegurar la seva eficàcia.
- **Implementació i Revisió:** Procés d'implementar els indicadors dissenyats i la necessitat de revisar-los periòdicament per assegurar que segueixen sent rellevants i útils.

Anem a veure punt a punt

- **Contextualització:** És crucial identificar les necessitats abans de procedir amb el disseny d'indicadors. La identificació de necessitats proporciona un marc de referència clar per a què i com mesurar.
- **Inventari de Qüestions Clau:** L'entitat ha de fer un inventari de les qüestions estratègiques o operacionals a les quals necessiten respondre. Aquestes qüestions orienten quines mètriques seran més útils.
- **Participació de Stakeholders:** És important incloure diverses perspectives, com les de la direcció, el personal tècnic, i potser fins i tot els usuaris o clients, per entendre quines dades són realment importants per a l'entitat.

- S'haurien de **dur a terme anàlisis d'escenaris** per preveure les diverses situacions que poden sorgir. Això ajuda a anticipar quines dades seran necessàries en cada cas.
- **Valoració d'Impacte:** S'ha d'avaluar la importància o impacte de cada necessitat identificada. Algunes necessitats poden ser més crítiques que d'altres per al projecte o per a la presa de decisions.
- **Priorització:** Després d'identificar diverses necessitats, s'han de prioritzar. Utilitzar criteris com l'impacte potencial, la facilitat de recollida de dades o la urgència.
- **Documentació i Comunicació:** Finalment, és important documentar totes les necessitats identificades i comunicar-les clarament a tot l'equip i als stakeholders rellevants per assegurar-se que tothom estigui en la mateixa pàgina.

- **Definició de la Mètrica:** Començar per definir clarament **què es vol mesurar**. Això ajuda a determinar la mètrica més adequada per a cada indicador.
- **Selecció de Dades d'Entrada:** Identificar quines dades seran necessàries per calcular la mètrica. Poden ser dades primàries (recol·lectades directament) o secundàries (obtingudes d'altres fonts).
- **Elecció del Mètode de Càlcul:** Explicar com es realitzarà el càlcul de la mètrica. Això pot variar des de fórmules senzilles fins a algoritmes més complexos. És important que el mètode sigui comprensible per a tothom involucrat en el projecte.

- **Unitats de Mesura:** Establir les unitats en les quals es presentarà la mètrica (per exemple, percentatges, euros, hores, etc.) i assegurar-se que siguin coherents amb altres indicadors relacionats.
- **Freqüència de Mesura:** Determinar amb quina freqüència es mesurarà la mètrica (diàriament, setmanalment, mensualment, etc.) i establir un protocol per a la seva recollida regular.
- **Punts de Referència o "Benchmarks":** Establir punts de referència que serveixin per comparar el rendiment. Aquests poden ser històrics (dades anteriors del mateix projecte) o externs (indústria, altres projectes similars).

- **Sistematització i Automatització:** Automatitzar la recollida de dades i el càlcul de la mètrica per fer el seguiment més eficient.
- **Proves i Ajustaments:** Abans de la implementació completa, fer proves pilot per validar la mètrica i fer qualsevol ajustament necessari basat en els resultats obtinguts.

- **Per Què és Crítica la Validació?**
 - Assegura que l'indicador és fiable i precís.
 - Confirma que realment s'està mesurant el que es pretén mesurar.
- **Mètodes de Validació**
 - Proves pilot
 - Anàlisi de correlació amb altres indicadors coneguts
 - Revisió per experts en la matèria
- **Mostreig i Prototipatge**
 - Utilitat per comprovar si l'indicador és fàcilment mesurable.
 - Comprova si les dades es poden recollir de forma eficient.

- **Fiabilitat**
 - Ofereix resultats coherents al llarg del temps sota les mateixes condicions.
- **Precisió**
 - Elimina al màxim possibles errors de mesura o de càlcul.
- **Revisió i Ajustaments**
 - Importància de fer revisions periòdiques dels indicadors.
 - Fer ajustaments basats en dades i retroalimentació.

- **Procés d'Implementació**
 - Seleccionar les eines o plataformes on es farà el seguiment.
 - Establir un pla d'acció per a la recollida de dades.
 - Formació del personal implicat en el seguiment i l'anàlisi.
- **Proves Inicials**
 - Fase de proves per detectar possibles falles o necessitats d'ajustament.
 - Establir un període de temps específic per a aquesta fase.
- **Llançament Oficial**
 - Començar la recollida de dades i el seguiment en un entorn real.
 - Comunicació a tota l'organització o grups d'interès.

- **Revisió Periòdica**
 - Establir intervals de temps per a la revisió dels indicadors (trimestral, anual, etc.).
 - Examinar si els indicadors continuen sent rellevants i útils.
- **Ajustaments i Millores**
 - Fer modificacions basades en les dades recollides i les necessitats canviants.
 - Implementar millores per augmentar la precisió i la fiabilitat.
- **Transparència i Comunicació**
 - Mantenir una comunicació oberta sobre els canvis i ajustaments.

**Un exemple. Dissenyem un
indicador propi**

“Índex de Participació Comunitària”

- **Identificació de la Necessitat**
 - Objectiu: Augmentar la participació comunitària en els programes i activitats de l'entitat.
- **Definició de l'Indicador**
 - Nom de l'Indicador: Índex de Participació Comunitària (IPC)
 - Unitat de Mesura: Percentatge (%) de persones de la comunitat involucrades en activitats organitzades per l'entitat.
- **Fonts de Dades**
 - Registres d'assistència a activitats i esdeveniments.
 - Enquestes i entrevistes amb la comunitat.

- **Fórmula**
 - $IPC = (\text{Nombre de participants únics} / \text{Població total de la comunitat objectiu}) \times 100$
- **Validació**
 - Realització d'un pilot per a comprovar la viabilitat de la recopilació de dades.
 - Revisió de la fórmula i les fonts de dades per assegurar-se que són precises i rellevants.
- **Implementació**
 - Creació d'un sistema per a recopilar i emmagatzemar les dades necessàries (pot ser manual o automatitzat, segons les necessitats i recursos).
- **Revisió i Ajustaments Periòdics**
 - Revisió trimestral de l'IPC per a ajustar l'estratègia, si cal.

Innovació i Tecnologia
per la transformació social

Mètodes de seguiment

- **Seguiment Manual**
 - Avantatges: Flexibilitat, control detallat, adaptabilitat.
 - Desavantatges: Més temps, més propens a errors, menys eficient.
- **Seguiment Automatitzat**
 - Avantatges: Eficiència, precisió, escalabilitat.
 - Desavantatges: Cost inicial, pèrdua de flexibilitat, dependència tecnològica.

- **Context:** Suposem que l'entitat es dedica a l'educació ambiental i té un petit hort comunitari on organitza tallers. Volen seguir l'indicador "Nombre de Participants per Taller" per mesurar l'interès i l'impacte dels seus esdeveniments.
- **Eina Necessària:** Full de càlcul en un ordinador (es pot utilitzar programari lliure com LibreOffice Calc).
- Pas a Pas:
- **Preparació del Full de Càlcul:** Obrir un nou full de càlcul i crear les següents columnes: "Data", "Nom del Taller", "Nombre de Participants", "Observacions".
- **Recollida de Dades durant el Taller:** Al començament de cada taller, comptar manualment el nombre de persones assistents i omplir les cel·les corresponents en el full de càlcul amb la data, el nom del taller i el nombre de participants.
- **Anàlisi Setmanal/Mensual:** Utilitzar funcions bàsiques del full de càlcul per calcular la mitjana de participants, identificar patrons o tendències i fer qualsevol altra anàlisi pertinent.

- **Context:** Suposem que la mateixa entitat vol fer un pas més enllà en la seva manera de fer seguiment. En aquest cas, volen automatitzar el seguiment del "Nombre de Participants per Taller" així com altres indicadors com "Nivell de Satisfacció".
- **Eines Necessàries:**
 - Formulari de google forms
 - Full de càlcul de google
- **Pas a Pas:**
 - Habilitar la recollida d'informació mitjançant el formulari
 - Connectar el formulari amb un full de càlcul
 - Definir les operacions oportunes amb les respostes per obtenir l'indicador prèviament definit.

- **Fulls de Càlcul:** Econòmics i fàcils d'usar per a petites organitzacions. LibreOffice Calc, una alternativa lliure a Microsoft Excel o Google Sheets, ideal per a petites organitzacions.
- **Programari de Gestió de Projectes:** Trello, Jira, etc. Ideals per a seguiments d'àmbit de projecte. De programari obert tenim Redmine o Taiga, que ofereixen seguiment de tasques, gestió d'indicadors i suport per a múltiples projectes.
- **Sistemes de BI (Business Intelligence):** Tableau, Power BI. Per a anàlisis més complexos i dades a gran escala. En obert tenim Metabase o BIRT, que permeten anàlisis més profundes i personalització de dades.
- **Eines Específiques d'Indicadors:** KPI Dashboards, plataformes com Geckoboard, dashbuilder, superset o grafana.

- **Comprensió Bàsica:** Saber el que cada indicador està mesurant i per què.
- **Patrons i Tendències:** Identificar variacions significatives, pics o declinis.
- **Comparatives:** Posar en context amb dades històriques o amb altres indicadors relacionats.
- **Accions Derivades:** Comprendre quines accions haurien de ser preses en funció de l'anàlisi.

Innovació i Tecnologia
per la transformació social

Conclusions

- **Rellevància d'Indicadors**
 - **Presa de Decisions:** Una gestió eficaç dels indicadors pot fer la diferència entre una decisió ben fonamentada i una aleatòria. Amb dades fiables, les entitats poden assignar recursos de forma més eficient.
 - **Avaluació d'Impacte:** No només ajuden en decisions quotidianes, sinó que també són fonamentals per mesurar l'impacte social i/o econòmic que una iniciativa pot tenir.

- **Personalització:**
- **Necessitats Específiques:** Cada entitat té les seves pròpies metes i desafiaments. Utilitzar indicadors "genèrics" pot no captar l'essència del que realment importa per a una organització concreta.
- **Estratègia Alineada:** La creació d'indicadors personalitzats assegura que estiguin alineats amb la missió i visió de l'entitat, proporcionant dades que són directament rellevants per als seus objectius.

- **Metodologia:**
- **Diversitat de Mètodes:** Avui hem cobert des del seguiment manual fins a l'automatitzat. Aquest coneixement ofereix una paleta més àmplia d'opcions segons les necessitats i recursos disponibles.
- **Eines Adaptades:** Amb la presentació de diferents eines, especialment les de codi obert, l'audiència disposa ara de recursos concrets per implementar el seguiment d'indicadors de manera eficaç.

A background network diagram with blue and purple nodes connected by thin lines, set against a light blue gradient.

ImpacTech

Innovació i Tecnologia
per la transformació social